

SPORTNOTA 2009-2012

Gemeente Tholen

April 2009

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	3
Doelstellingen	5
Landelijke, lokale en maatschappelijke ontwikkelingen	8
Aanpak in verband met de doelstellingen van het gemeentelijke sportbeleid: wat gaan we doen?	12
Financiële middelen	17
Slotopmerkingen	18
Bijlage	19

Inleiding

In de gemeente Tholen wordt sinds 1971 een sportbeleid gevoerd. Gedurende de daarop volgende jaren kwamen op basis van dit beleid diverse sportvoorzieningen tot stand, waarvan het huidige arsenaal aan voetbal- en trainingsvelden, tennisbanen, zwembaden, de sporthal in Tholen, de sportzalen in Sint-Maartensdijk en Sint-Annaland en de gymnastieklokalen in alle kernen het resultaat zijn. Parallel aan het sportaccommodatiebeleid zijn in het kader van het gemeentelijke speelterreinen beleid in elke kern trapvelden gerealiseerd. Een aantal sportvoorzieningen is echter in de loop der jaren uit het gezichtsveld verdwenen, zoals een trimbaan en een fietscrossbaan ten gevolge van afnemende belangstelling en de buitenschietaaccommodaties vanwege gewijzigde regelgeving.

Het gemeentelijke sportbeleid miste destijds een centrale visie, terwijl de financiële ondersteuning voor sportactiviteiten neergelegd was in de gemeentelijke subsidieverordening. Pas vanaf het einde van de jaren tachtig werd er een gemeentelijke beleidsvisie geformuleerd in een gemeentelijke sportnota. In deze nota werd nadrukkelijk ingegaan op het belang van sportbeoefening voor de volksgezondheid en de rol van de gemeente daarin. Voortbouwend hierop is een aantal activiteiten in de gemeente Tholen ontwikkeld, waaronder het stimuleren van bewegen bij senioren op basis van het Gezond Actief Leven Model (GALM) en de Werkgroep Sportieve Recreatie.

In 2004 is besloten om een project voor sportstimulering (breedtesport impuls) waarin het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) financieel participeerde niet uit te voeren, omdat binnen de beschikbare middelen andere prioriteiten werden gesteld. Het raadsprogramma 2002-2006 bevatte daarnaast nauwelijks handvatten voor een gemeentelijk sportbeleid.

Het coalitieprogramma 'Werk in uitvoering 2006-2010' bepaalt daarentegen dat een sportnota uitgebracht dient te worden, waarin het sportbeleid en het daarbij behorende instrumentarium uiteengezet en vastgelegd wordt. Als eerste stap daartoe heeft de gemeenteraad op 3 april 2008 de startnotitie vastgesteld ten behoeve van de opstelling van de Sportnota Tholen 2009-2012. In deze startnotitie zijn op hoofdlijnen de kaders geformuleerd voor het gemeentelijke sportbeleid in de komende jaren.

Vervolgens heeft op 18 november 2008 een burgerraadpleging plaatsgevonden in de vorm van een discussiebijeenkomst. Hiervoor zijn inwoners van de gemeente benaderd die betrokken zijn bij de gebieden sport, volksgezondheid, jeugd en onderwijs. Medewerkers van Sport Zeeland hebben deze bijeenkomst begeleid.

Na de totstandkoming van het concept van de Sportnota gemeente Tholen 2009-2012 is deze besproken in de Wmo-adviesraad gemeente Tholen op 11 februari 2009 en in de Jongerenraad Tholen (Joth) op 10 maart 2009.

Daarnaast heeft op 9 maart 2009 een terugkoppelingsbijeenkomst plaatsgevonden met degenen die aanwezig zijn geweest bij de burgerraadpleging. Op deze bijeenkomst is eveneens het concept van de nota besproken.

Doelstellingen

De doelstelling van de Sportnota Tholen 2009-2012 betreft het vastleggen van de toekomstvisie voor het gemeentelijke beleid op het gebied van sport en bewegen. Daarbij wordt aangesloten op de in de startnotitie geformuleerde kaders voor het te voeren sportbeleid. De Sportnota Tholen 2009-2012 heeft een voortschrijdend karakter, wat betekent dat deze periodiek getoetst zal worden op actualiteit. Tevens wordt met deze nota beoogd om de samenhang en afstemming met andere beleidsterreinen aan te geven, waaronder gezondheidszorg, jongerenwerk, onderwijs, de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), accommodatiebeleid en ruimtelijke ontwikkeling.

Kaders

De reikwijdte van het gemeentelijke sportbeleid wordt allereerst bepaald en begrensd door de opvatting over de rol en de verantwoordelijkheden van de gemeente Tholen op het gebied van sport en bewegen. Daarnaast zijn de geformuleerde doelstellingen en speerpunten, de pijlers van het gemeentelijke beleid om deze doelstellingen te realiseren en de beschikbare financiële middelen van belang.

- **Uitgangspunt: de rol en verantwoordelijkheid van de gemeente is primair voorwaardenscheppend**

De gemeente Tholen stelt zich op het standpunt dat de gemeentelijke rol en verantwoordelijkheden op het gebied van sport en bewegen primair in de voorwaardenscheppende sfeer liggen.

In de gemeente Tholen zijn immers al veel verenigingen en instellingen actief op het gebied van sport en bewegen. Zij zijn bepalend voor het sportklimaat binnen de gemeente en bezitten daarnaast veelal een specifieke deskundigheid. De gemeente Tholen kent een diversiteit aan sportbeoefenaars die in uiteenlopende verbanden actief kunnen zijn, zoals bij commerciële sport- en fitnesscentra, gesubsidieerde verenigingen en niet-gesubsidieerde verenigingen. Daarnaast kan sportbeoefening zowel op individuele basis als in teamverband plaatsvinden, al dan niet met gebruikmaking van gemeentelijke sportaccommodaties.

- **Doelstellingen en speerpunten van het gemeentelijke sportbeleid**

De doelstelling van het sportbeleid van de gemeente Tholen richt zich niet op het beïnvloeden van de sportprestatie op zich maar op het bevorderen van:

- de sociale samenhang binnen een kern;
- een zinvolle (actieve en passieve) tijdsbesteding;
- de volksgezondheid door het stimuleren van beweging.

Hiermee onderschrijft de gemeente Tholen de maatschappelijke betekenis van sport.

De speerpunten van het sportbeleid van de gemeente Tholen zijn gericht op de volgende categorieën:

- Doelgroepen in het kader van de bevordering van welzijn en gezondheid, te weten: jeugd, ouderen, minderheden en personen met een functiebeperking;
 - Scholen, sport- en bewegingsonderwijs;
 - Ondersteuning van de sport- en beweegaanbieders.
-
- **Pijlers van het gemeentelijke sportbeleid**

Het accommodatiebeleid

Het accommodatiebeleid richt zich op de instandhouding van een aantal sportaccommodaties, waarvoor als uitgangspunt de spreiding van voorzieningen over de diverse kernen heeft gediend. Een aantal voorzieningen heeft daarbij het predicaat 'bovenlokaal' gekregen, waarmee is aangegeven dat deze een functie voor de gehele gemeente Tholen hebben, zoals de gemeentelijke zwembaden en de sport- en gemeenschapscentra Meulvliet en De Wellevaete. Na nieuwbouw van sport- en gemeenschapscentrum Haestinge is deze qua functionaliteit vergelijkbaar met De Wellevaete. Om financiële en kwalitatieve redenen is het niet mogelijk in elke kern een gelijkwaardige sportaccommodatie in stand te houden of aan te leggen, te bouwen of in te richten. Uitgaande van één basisvoorziening in elke kern zal er sprake moeten zijn van concentratie van activiteiten binnen de daarvoor aangewezen accommodaties.

Het subsidiebeleid

Het huidige gemeentelijke subsidiebeleid heeft als doel de financiële ondersteuning van sportverenigingen die verantwoordelijk zijn voor de organisatie van sportactiviteiten, waarbij een laagdrempelige toegang voor vooral de jeugd mogelijk wordt gemaakt. In het nieuwe subsidiebeleid is de aard van de activiteiten bepalend voor de hoogte van de subsidie en niet langer het lidmaatschap van de vereniging.

Het gemeentelijke gezondheidsbeleid

Dit beleid wordt voornamelijk in regionaal verband vastgesteld en uitgevoerd. Lokale activiteiten liggen vooral in de sfeer van bevordering van een gezonde leefstijl door meer bewegen voor jeugd, gehandicapten en ouderen.

Het gemeentelijke jeugd- en jongerenbeleid

Doelstelling van het gemeentelijke jeugd- en jongerenbeleid is het scheppen van voorwaarden en het organiseren van activiteiten die gericht zijn op maatschappelijke participatie door jeugd en jongeren, ondersteuning in de groei naar volwassenheid, bevordering van een gezonde leefstijl en het bieden van een zinvolle tijdsbesteding.

Het ruimtelijk beleid

Het gemeentelijke beleid op het gebied van ruimtelijke ordening wordt mede aangewend om doelstellingen van het gemeentelijke sportbeleid te realiseren. De nieuwbouw- en dorpsvernieuwingsprogramma's zijn mede bepalend voor een beweegvriendelijke omgeving.

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en het gemeentelijke Wmo-beleid

In de eerste plaats kunnen activiteiten op het gebied van sport- en bewegingsstimulering bijdragen aan het bevorderen van de maatschappelijke participatie van burgers, wat één van de belangrijkste doelstellingen van de Wmo is.

Voorts is in prestatieveld 1 van de Wmo bepaald dat de gemeente moet zorgen voor bevordering van de sociale samenhang in en de leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten.

Onder leefbaarheid wordt verstaan de aantrekkelijkheid om in een bepaalde wijk of kern te wonen. Dit kan ook te maken hebben met de aanwezigheid en de bereikbaarheid van sportvoorzieningen en het bieden van een beweegvriendelijke omgeving.

Het begrip sociale samenhang duidt op de sterkte van sociale banden binnen een samenleving. Bevordering van sociale samenhang is één van de aangegeven doelstellingen van het gemeentelijke sportbeleid. Dit kan vorm krijgen door het opzetten van sport- en bewegingsactiviteiten waarmee nieuwe vormen van sociaal contact worden gestimuleerd, zoals straat- en buurtsportactiviteiten en vaste doelgroepactiviteiten (bijvoorbeeld voor 55-plussers).

Financiële middelen

De beperkte beschikbaarheid van financiële middelen bepaalt in hoeverre een nieuw sportbeleid vorm kan krijgen. Dit begrenst de mate waarin de doelstellingen van het sportbeleid kunnen worden gerealiseerd en impliceert dat steeds keuzes gemaakt moeten worden bij de uitvoering van dit beleid.

In de begroting is een extra bedrag van € 10.000, - opgenomen dat te besteden is aan combinatieactiviteiten voor jeugd en gezondheid. In het kader van het sportbeleid moet er rekening mee worden gehouden dat dit onder volksgezondheid vallende bedrag primair niet is bedoeld voor sport.

Landelijke, lokale en maatschappelijke ontwikkelingen

- **Het Nationaal Actieplan Sport en Bewegen**

Vanuit het ministerie van VWS is in samenwerking met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), Het Nederlands Olympisch Comité (NOC) en de Nederlandse Sportfederatie (NSF) de Impuls Nationaal Actieplan Sport en Bewegen (NASB) ingesteld. Voor deze impuls worden aan 100 hiervoor geselecteerde gemeenten financiële middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het NASB. Het doel hiervan is dat door het uitvoeren van beweegprojecten op lokaal niveau sporten en bewegen deel gaan uitmaken van het dagelijks leven. Hierdoor zullen steeds meer mensen bewegen en wordt gezondheidswinst geboekt. De 100 gemeenten die in aanmerking komen voor de Impuls NASB zijn geselecteerd op basis van de grootste gezondheidsachterstand (feitelijk op basis van de gemiddelde sociaaleconomische status). Ook de gemeente Tholen is voor de Impuls NASB geselecteerd.

Met de Impuls NASB wordt een Rijksbijdrage beschikbaar gesteld voor een projectperiode van vier jaar. Deze bijdrage komt in twee tranches beschikbaar: in 2008-2010 voor de eerste 50 geselecteerde gemeenten en in 2010-2012 voor de resterende 50 geselecteerde gemeenten. Voor de gemeente Tholen is het mogelijk om deel te nemen aan de tweede tranche. Deze is verbonden aan een projectperiode van medio 2010 tot en met medio 2014.

Een voorwaarde om voor de Impuls NASB in aanmerking te komen is dat de gemeente bereid moet zijn om vanaf het derde jaar cofinanciering in te zetten. Het daadwerkelijk door het Rijk te verstrekken bedrag aan subsidie is gelijk aan het bedrag dat de gemeente in de jaren 2012, 2013 en 2014 aan cofinanciering kan en wil besteden. De financiële middelen die het Rijk beschikbaar stelt, worden 'geormerkt' uitgekeerd in het gemeentefonds. Dit zal gebeuren door middel van een decentralisatie-uitkering.

De gemeente zal voor deelname aan de Impuls NASB afspraken moeten maken met de rijksoverheid, die in een verklaring worden vastgelegd. In deze afspraken zijn de doelstellingen van de Impuls NASB ook omschreven, te weten:

- het terugdringen van de beweegarmoede bij vooral de te weinig actieve burgers en hiermee
- het verminderen van overgewicht onder de Nederlandse bevolking;
- het terugdringen van andere gezondheidsproblemen als diabetes, hart- en vaatziekten en depressie en tenslotte
- het realiseren van een meer beweegvriendelijke omgeving.

De gemeente dient aan deze doelstellingen te werken door beweeginterventies additioneel of ter intensivering van de bestaande activiteiten te realiseren. Ook zal de gemeente mee moeten werken aan een landelijk aanvullend evaluatief onderzoek van de resultaten.

- **Combinatiefuncties**

Door het realiseren van combinatiefuncties wordt samenwerking tussen onderwijs, sport (en cultuur) tot stand gebracht. Dit zijn functies voor professionals, die bij één werkgever in dienst zijn, maar werkzaam zijn in of ten behoeve van meerdere sectoren. Hierbij kan het bijvoorbeeld gaan om vakleerkrachten en trainers die naschoolse sportactiviteiten organiseren op school of op de sportvereniging en die de verbinding tussen sport en onderwijs tot stand brengen. Een middel om dit samenhangende aanbod te realiseren is via het concept van de brede school, waarbij op lokaal niveau structurele samenwerking tussen partners uit verschillende sectoren plaatsvindt. Buiten het concept van de brede school om kan de gemeente coördinerend en ondersteunend optreden bij het realiseren van samenwerking tussen scholen, sportverenigingen en andere lokale organisaties, zoals de naschoolse opvang en welzijnsinstellingen.

- **Trends**

De ontwikkelingen binnen de sportsector hangen samen met demografische en sociale factoren. Onderstaand overzicht geeft een schets van de belangrijkste trends op dit gebied.

Jeugd

Op basis van het motto 'jong geleerd is oud gedaan' verdient de jeugd speciale aandacht. Dit geldt vooral voor kinderen met een gezondheidsachterstand, motorische achterstand of overgewicht en kinderen uit kansarme gezinnen. Maar ook voor gezonde en kansrijke kinderen geldt dat het stimuleren van een positieve attitude ten opzichte van sport en bewegen op de lange termijn bijdraagt aan het ontwikkelen en behouden van een gezonde leefstijl.

Uit gegevens van Scoop Zeeland (2007) blijkt dat van de basisschoolleerlingen in de gemeente Tholen 61% lid is van een sportvereniging, terwijl het percentage voor de hele provincie Zeeland 72% bedraagt. Daarbij komt dat ten opzichte van een onderzoek uit 2003 in de gemeente Tholen een significante daling blijkt van het percentage kinderen dat sport in verenigingsverband beoefent. Mogelijk kan stimulering van sport- en bewegingsactiviteiten bij basisschoolleerlingen verandering brengen in deze dalende trend.

Vervolgens blijkt in de leeftijdsgroep van 12 tot 18 jarigen een uitval in georganiseerde sportdeelname plaats te vinden. Hieraan kunnen diverse redenen ten grondslag liggen. In het algemeen blijkt dat bij deze categorie een verschuiving van prioriteiten plaatsvindt. Studie, zakgeldbaantjes, televisie, computer (internet) en uitgaan krijgen vaker de voorkeur, terwijl het aanbod aan sport- en bewegingsactiviteiten mogelijk niet goed aansluit bij de behoefte van veel jongeren.

Uit gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS, 2006) blijkt dat van de Nederlandse jongeren tussen 12 en 17 jaar 74% niet voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB), inhoudende dagelijks minimaal een uur matig intensieve lichamelijke activiteit. Volgens Scoop Zeeland (2008) voldoet ook ongeveer driekwart van de jongeren in de provincie Zeeland niet aan de NNGB.

Volwassenen

De individualisering van de samenleving heeft gevolgen voor de keuzen op het gebied van sportbeoefening. Voorstelbaar is immers dat de minder verplichtende vormen van sport buiten verenigingsverband voor veel personen aantrekkelijker worden. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan joggen, hardlopen, nordic-walking, skaten, toerfietsen, wandelen en fitness.

Vervolgens dragen de opkomst van de zogenaamde 7 tot 7 -samenleving en de 24-uurs economie ertoe bij dat veel burgers steeds minder op vaste tijden kunnen sporten. Dit betekent dat sportaanbieders zich meer moeten gaan richten op het verzorgen van sportactiviteiten, die op flexibele tijdstippen worden aangeboden. Een belangrijke doelgroep hierbij zijn de werkenden in het algemeen en met name de werkende ouder. Zij hebben vaak een druk programma, waar sport- en bewegingsactiviteiten moeilijk in te passen zijn. Voor deze groep is het stimuleren tot meer sport- en bewegingsactiviteiten belangrijk ter voorkoming van overgewicht en gezondheidsproblemen enerzijds en het bieden van ontspanning anderzijds. Daarnaast hebben sportende ouders een voorbeeldfunctie voor hun kinderen. Uit onderzoek van Scoop Zeeland (2007) is namelijk gebleken dat kinderen van sportende ouders duidelijk vaker lid zijn van een sportvereniging dan kinderen waarvan de ouders niet sporten.

Aparte vermelding verdient de groep volwassenen met een functiebeperking en/of een chronische aandoening. Deelname aan op hen afgestemde sportactiviteiten kan de maatschappelijke participatie bevorderen en de kwaliteit van leven verhogen. Er zijn interventieprogramma's beschikbaar die speciaal voor groepen met een chronische aandoening zijn ontwikkeld, zoals het programma Big Move (zie bijlage).

Ouderen

Het sportbeleid zal rekening moeten houden met de vergrijzing van de bevolking, een trend die zich ook binnen de gemeente Tholen voortzet. Hierdoor zal er in de toekomst meer behoefte ontstaan aan sport- en bewegingsmogelijkheden voor 55-plussers. Deze activiteiten kunnen tevens een preventieve functie hebben, zoals het voorkomen van eenzaamheid, hart- en vaatziekten, diabetes en depressie. In de gemeente Tholen wordt het GALM-programma, een bewegingsstimuleringsmethode voor niet-actieve 55-plussers, in de kernen Tholen, Oud-Vossemeer en Sint-Philipsland reeds toegepast en dit programma mag zich verheugen in een toenemende belangstelling. Deze pilot is vanwege financiële redenen niet uitgebreid naar de andere kernen.

Sociaaleconomische factoren

Sportdeelname is het hoogst onder de bevolkingsgroepen met een hoge sociaaleconomische status. Dit wordt bevestigd door onderzoeken van onder andere het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) en Scoop Zeeland. Groepen met een lage sociaaleconomische status en een laag inkomen zijn minder geneigd aan sportactiviteiten deel te nemen. Hetzelfde geldt voor de groep minderheden.

In tijden van economische recessie kunnen financiële barrières bij deze groepen een grotere rol gaan spelen. Compenserende maatregelen door de gemeente via onder andere het minimabeleid bieden mogelijkheden om sportdeelname onder deze groepen te bevorderen.

Aanpak in verband met de doelstellingen van het gemeentelijke sportbeleid; wat gaan we doen?

Zoals eerder is aangegeven, zal de rol en de verantwoordelijkheid van de gemeente op het gebied van sport primair voorwaardenscheppend zijn. De gemeente haakt daarbij in op ontwikkelingen in het sportbeleid van andere overheden. Hierdoor kan in sommige gevallen een aanvulling van de gemeentelijke middelen met bijdragen van Rijk en provincie worden gerealiseerd. Daarnaast wordt ingehaakt op het aanbod van sportvoorzieningen die al in de gemeente aanwezig zijn, door het gebruik daarvan te optimaliseren en sportaanbieders daarbij te ondersteunen.

- **Impuls NASB**

De beschikbare financiële middelen voor het ontwikkelen van nieuwe activiteiten op het gebied van sport en bewegen zijn op dit moment beperkt. De in te zetten middelen door deel te nemen aan de Impuls NASB worden deels door het Rijk (50%) en deels door de gemeente (50%) beschikbaar gesteld. In de eerste twee jaren van deelname door een gemeente financiert de rijksoverheid 100%. De volgende twee jaren financiert de gemeente 100%.

De gemeente Tholen komt in aanmerking voor de tweede tranche van deze Impuls die van medio 2010 tot medio 2014 loopt.

Op basis van het inwoneraantal zouden er voor onze gemeente de volgende maximale bedragen kunnen gelden:

Uitkering rijksoverheid			Eigen financiering		
2010	2011	2012	2012	2013	2014
€ 60.310, -	€ 120.620, -	€ 60.310, -	€ 60.310, -	€ 120.620, -	€ 60.310, -

- **Speerpunten**

Doelgroepen

Bij het sportbeleid zal de aandacht gericht zijn op de jeugd, de volwassenen, de ouderen, de minderheden en de personen met een functiebeperking en/of chronische aandoening.

De aanpak voor de jeugd wordt beschreven onder het kopje 'combinatiefuncties: school, sport, bewegingsonderwijs en jeugd'.

Voor de groep volwassenen is het belangrijk mogelijkheden te bieden om op flexibele tijden te sporten. Sportverenigingen- en accommodaties kunnen zich hiervoor breder openstellen, waarbij de gemeente voor proactieve organisaties een faciliterende functie heeft. De bredere openstelling dient

tevens gericht te zijn op nieuwe doelgroepen, waaronder ouderen en minderheden. De gemeente zal daarbij het sport- en beweegaanbod voor volwassenen en de specifieke behoefte daaraan inzichtelijk dienen te krijgen.

Voor personen met een functiebeperking, chronisch zieken, minderheden en ouderen zijn interventies ontwikkeld, die op de betreffende doelgroepen zijn afgestemd. Voorbeelden daarvan zijn in de bijlage bij deze nota te vinden. Deze doelgroepen kunnen eventueel door zogenaamde 'doorverwijsprojecten' worden bereikt, waarbij bijvoorbeeld zorgaanbieders, huisartsen en fysiotherapeuten zijn betrokken.

Nagegaan zal worden of het project GALM, dat specifiek is bedoeld om 55-plussers weer aan het sporten te krijgen, alsnog uitbreiding behoeft naar andere kernen binnen de gemeente Tholen.

Combinatiefuncties: school, sport, bewegingsonderwijs en jeugd

Binnen de jeugd verdienen alle leeftijdscategorieën en doelgroepen aandacht. Bij het organiseren en uitvoeren van projecten en programma's voor jeugdigen is het van belang de juiste leeftijdscategorie en doelgroep te benoemen, zodat een passende activiteit of interventie kan worden aangeboden, dan wel gekozen. Bij leeftijdscategorieën kan gedacht worden aan de voorschoolse groep van 0 tot 4 jaar, de basisschoolleerlingen van 4 tot 12 jaar, de middelbare scholieren van 12 tot 18 jaar en de groep van 18 jaar en ouder. De interventies staan open voor alle jeugdigen, waarbij de minderheden integraal worden meegenomen. Gehandicapte jongeren dienen expliciete aandacht te krijgen.

Interventies bij jeugdigen zijn effectief in te passen binnen de lesprogramma's van het basisonderwijs en de mogelijkheden van de naschoolse opvang. Voorbeelden van mogelijke interventies zijn vermeld op de bijlage bij deze nota. Voor het goed kunnen inpassen en uitvoeren van deze interventies is samenwerking van scholen met sportverenigingen en gebruikmaking van de inzet van sport in het onderwijs en de naschoolse opvang aangewezen. Door het gezamenlijk aanstellen van deskundig personeel op het gebied van sport en bewegen dat zowel inzetbaar is bij aanbieders van sport als binnen het onderwijs kunnen de zogenaamde combinatiefuncties worden gerealiseerd.

De gemeente heeft daarbij een faciliterende rol en kan bemiddelen door met het platform schoolsport afspraken te maken, tot een taakverdeling te komen en de voortgang te bewaken.

Andere in te zetten methoden om beweging bij de schoolgaande jeugd te bevorderen bestaan uit:

- het inrichten van aantrekkelijke schoolpleinen, zowel fysiek als met sport- en spelmateriaal, zodat kinderen meer plezier krijgen in bewegen;
- het aanbieden van sportclinics en schoolsport kennismakingsactiviteiten;
- het stimuleren van schoolsport toernooien;
- het organiseren van pleintjessportactiviteiten;
- het vergroten van de weerbaarheid bij leerlingen, door weerbaarheidstrainingen, zoals het project 'Marietje Kessels'. Dit project is in het kader van het jeugdbeleid al op basisscholen binnen de gemeente geïntroduceerd en wordt gecontinueerd.

Voor de groep jongeren van 12 jaar en ouder is een rol weggelegd voor de jeugd- en jongerenwerkers binnen de gemeente en de Jongerenraad Tholen. Projecten als 'Let's move around' en de 'Natte Kernenslag' (openingsactiviteit van het zwembad) kunnen wellicht een vervolg krijgen. Verder dragen de sportclinics (die deel uitmaken van het anti-pestproject), bestaande uit onder andere street soccer, fitness, klimwand en basketbal, voor leerlingen van de eerste klassen van het Westerpoortcollege en het Calvijncollege bij aan stimulering van sport en bewegen. Ook dit zal de komende jaren worden voortgezet.

Ondersteuning van sport- en beweegaanbieders

Binnen sportverenigingen zijn veel vrijwilligers actief. Zij zijn vaak de spil waar deze verenigingen om draaien en verdienen daarvoor aandacht. Het vrijwilligersbeleid van de gemeente zal zich hier mede op moeten richten. Dit kan bijvoorbeeld door te werken aan deskundigheidsbevordering van deze vrijwilligers in samenwerking met het servicebureau 'Voor Elkaar'. Van de sportverenigingen zelf wordt verwacht dat ze een actief beleid voeren gericht op deskundigheidsbevordering, bereid zijn nieuwe sporten te stimuleren en open staan voor nieuwe doelgroepen. Ook kunnen zij de verschillende doelgroepen laten kennismaken met het 'proeven' van het sportaanbod.

De gemeente kan sportverenigingen tevens ondersteunen bij het ontwikkelen van een meerjarenbeleid, het organiseren van trainerscursussen en het ontwikkelen van nieuwe vormen van sport.

Projecten die in het kader van ondersteuning van sport- en beweegaanbieders aandacht behoeven zijn:

- een cursus 'Samen blijven sporten', gericht op kinderen met gedragsproblemen;
- een basiscursus trainingen geven en coachen voor ouders, te organiseren met meerdere Thoolse verenigingen;
- een scheidsrechterscursus voor de oudere jeugd.

• **Pijlers van het gemeentelijke sportbeleid**

Het accommodatiebeleid

In het toekomstige accommodatiebeleid geldt dat er sprake is van een op maat toegesneden basisvoorziening in de kernen Tholen, Poortvliet, Scherpenisse, Sint-Maartensdijk, Stavenisse, Sint-Annaland, Oud-Vossemeer en Sint Philipsland. Met het oog op de financiële realiseerbaarheid en het streven naar verhoging van de kwaliteit zal concentratie van voorzieningen noodzakelijk zijn en dient de locatie van nieuwe sportaccommodaties zodanig te worden gekozen dat dit een concentratie van sportvoorzieningen voor meerdere kernen mogelijk maakt. Wat de inrichting van de accommodaties betreft zal ook sprake zijn van differentiatie per kern, waarbij een aantal sportaccommodaties qua faciliteiten een bovenlokale functie krijgt.

De bepaling wat een basisvoorziening inhoudt, is afhankelijk van de omvang van de kern en het werkelijke gebruik van de voorziening. Tot de basisvoorzieningen behoren in elk geval een trapveld, een gymnastieklokaal en in bestaande situaties waar een sportvereniging met een nader te omschrijven minimale bezetting actief is, een sport- en trainingsveld. Voor nieuwe activiteiten die gevolgen hebben voor de inrichting van accommodaties geldt dat deze geconcentreerd zullen worden op één accommodatie. Daarnaast wordt een multifunctioneel gebruik van accommodaties gestimuleerd voor schoolsport en activiteiten overdag.

Verenigingen dienen gestimuleerd te worden zich te beraden op hun toekomstperspectief.

Het subsidiebeleid

In het nieuwe subsidiebeleid zullen de activiteiten en de mate van productiviteit ter ondersteuning van het gemeentelijke sportbeleid bepalend zijn voor toekenning en de hoogte van de subsidie. Daarnaast wordt van de sporter een eigen financiële verantwoordelijkheid verwacht. Voor minima is het mogelijk een beroep te doen op het declaratiefonds van de gemeente in verband met financiële ondersteuning voor sportactiviteiten. Er zijn ontwikkelingen gaande om de toegankelijkheid van deze minimaregeling te vergroten.

Het gemeentelijke gezondheidsbeleid

Sportbeoefening is een middel ter bevordering van de volksgezondheid. Activiteiten gericht op het voorkomen van overgewicht en chronische ziekten dienen behalve in de sfeer van beïnvloeding van het eetgedrag tevens te liggen in het bevorderen van sportbeoefening en bewegen.

Het gemeentelijke jeugd- en jongerenbeleid

Binnen het jeugd- en jongerenbeleid wordt bijgedragen aan sportbevordering door het organiseren van activiteiten die erop gericht zijn om jongeren kennis te laten maken met sport- en bewegen en om jongeren te stimuleren daarmee daadwerkelijk aan de slag te gaan. Voorbeelden hiervan zijn in deze nota reeds genoemd, zoals de 'Natte Kernenslag' en de sportclinics in de eerste klassen van de middelbare school.

Het ruimtelijk beleid

Als lokale regievoerder is de gemeente in staat de verbinding te leggen tussen stimulerende methoden op het gebied van sport- en bewegen en het aanpassen en verbeteren van de omgeving, zodat daarvan een stimulans uitgaat ten behoeve van een actieve en sportieve leefstijl. Deze aanpassingen en verbeteringen betreffen niet alleen sport-, speel- en recreatievoorzieningen, maar ook bijvoorbeeld voet- en fietspaden. Daarbij komt dat sportvoorzieningen en de mogelijkheid tot sportbeoefening, behalve voor de eigen inwoners, ook van groot belang zijn voor de recreatieve en toeristische ontwikkeling in onze gemeente. Deze voorzieningen zullen tevens gunstige vestigingsvoorwaarden betekenen voor nieuwe inwoners van de gemeente.

De Wmo en het gemeentelijke Wmo-beleid

De in het kader van het ruimtelijk beleid geschetste beweegvriendelijke omgeving kan tevens bijdragen aan de vergroting van de leefbaarheid in een wijk of kern.

Op het punt van het bevorderen van de sociale samenhang en maatschappelijke participatie is het van belang na te gaan hoe sport- en bewegingsactiviteiten daarin kunnen worden ingepast en welke rol scholen en sportverenigingen daarin kunnen spelen. Te denken valt bijvoorbeeld aan inpassing in een Local Board project, waarbij uitgaande van wensen van burgers in een wijk vrijwilligers actief zijn bij het opzetten van buurtactiviteiten. Een dergelijk project is in 2007/2008 gestart in Sint-Maartensdijk. Ook op andere manieren kunnen buurtsport- en doelgroepactiviteiten worden opgezet.

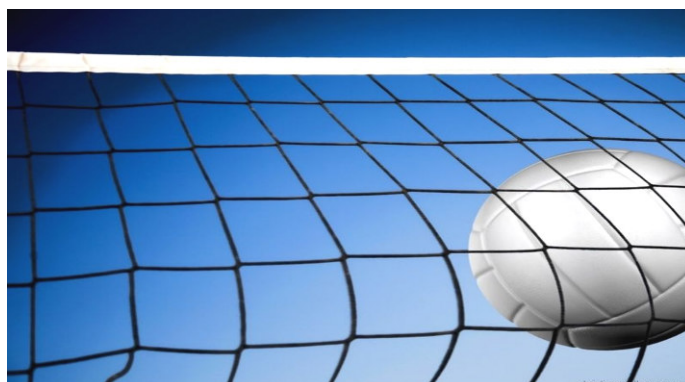
Financiële middelen

Onderstaand is aangegeven welke gemeentelijke financiën in 2009 zijn gemoeid met het sportbeleid en welke bedragen voor 2009 in de gemeentelijke begroting zijn opgenomen.

Productnummer	Product	Begroting 2009
6.530.200	Zwembad Sint-Maartensdijk	€ 94.915, -
6.530.300	Zwembad Tholen	€ 175.745, -
6.530.400	Gymnastieklokalen	€ 168.025,-
6.530.500	Sporthal Tholen	€ 281.674, -
6.530.600	Sportzaal Sint-Annaland	€ 246.058, -
6.630.400	Gem.centrum Sint-Maartensdijk *	€ 94.173,-
6.630.400	Gem.centrum Sint-Philipsland*	€ 128.728,-
6.530.700	Sportontwikkeling	€ 163.571, -
6.531.100	Sportterreinen	€ 150.456, -

* inclusief dorpshuisfunctie

In de gemeentebegroting voor 2009 is als onderdeel van het bedrag van € 163.571, - voor sportontwikkeling een bedrag van € 20.000, - voor de uitvoering van nieuw sportbeleid opgenomen. De raad heeft besloten om hier € 20.000, - aan toe te voegen, zodat in totaal een bedrag van € 40.000, - beschikbaar komt voor de uitvoering van nieuw sportbeleid. Door mee te doen aan de Impuls NASB is het mogelijk om, uitgespreid over een periode van vier jaar (2010-2014) de door de gemeente beschikbaar gestelde middelen te verdubbelen, waardoor meer ruimte komt voor realisatie van combinatiefuncties, interventies voor de jongere jeugd en uitbreiding van het Gezond Actief Leven Model (GALM) voor senioren. In de bijlage bij de sportnota zijn voorbeelden en mogelijkheden van bedoelde interventies aangegeven, alsmede de kosten daarvan in beeld gebracht.

Slotopmerkingen

1. In deze nota zijn de uitgangspunten geformuleerd van het gemeentelijke sportbeleid voor 2009 tot en met 2012. De mogelijkheden zijn daarbij in hoofdlijnen weergegeven en worden bij de uitvoering daarvan nader ingevuld en uitgewerkt. Deze concrete invulling zal jaarlijks terugkomen bij de vaststelling van de gemeentelijke begroting en de kadernota.
2. De speerpunten voor het gemeentelijke sportbeleid voor 2009 tot en met 2012 zijn als volgt:
 - a. Doelgroepen in het kader van de bevordering van welzijn en gezondheid, te weten: jeugd, ouderen, minderheden en personen met een functiebeperking;
 - b. Scholen, sport en bewegingsonderwijs;
 - c. Ondersteuning van sport- en beweegaanbieders.
3. Tijdens de burgerraadpleging op 18 november 2008 is de wens uitgesproken om ter vergroting van het draagvlak van het te voeren sportbeleid en de betrokkenheid bij de burgers periodiek met de partners in overleg te gaan. Een informeel overleg op dit punt dat tweemaal per jaar wordt georganiseerd komt aan deze wens tegemoet.
4. De Wmo-adviesraad, de Jongerenraad Tholen en het burgerplatform kunnen zich vinden in de uitgangspunten van deze nota.
5. De raad stelt de Sportnota gemeente Tholen 2009-2012 vast en bepaalt de prioriteiten bij het te voeren sportbeleid binnen de gemeente Tholen.

Bijlage

bij de
Sportnota 2009-2012 Gemeente Tholen

**Voorbeelden van doelgroepgerichte interventies
ter verbetering van het beweeggedrag**

A. Interventies voor de jeugd

- **Alle leerlingen actief** (4-16 jaar): Hiermee worden door middel van motivatiegesprekken met leerkrachten inactieve leerlingen gestimuleerd om meer te gaan bewegen. In de gesprekken wordt rekening gehouden met fasen in gedragsverandering en wordt de verantwoordelijkheid voor gedragsverandering bij de leerlingen zelf gelegd. De leerkrachten die de motivatiegesprekken gaan houden, moeten getraind worden in de techniek van het motivationeel interviewen. Tevens houden ze gesprekken met ouders van leerlingen om bepaalde weerstanden tegen te gaan. De docenten dienen daarnaast goed op de hoogte te zijn van het sport- en beweegaanbod in de omgeving van de school. Een sportief schoolklimaat is daarbij een vereiste. Een voordeel van deze methode is dat een grote leeftijdscategorie scholieren hiermee kan worden bereikt.
- **Jump-in** is een andere methode om kinderen aan het bewegen te krijgen. Deze methode is echter alleen gericht op leerlingen in de basisschoolleeftijd (4-12 jaar). Ook bij deze methode wordt tevens contact gezocht met de ouders. De methode betreft een mix van interventies, de volgende onderdelen vallen daaronder: het leerlingvolgsysteem, oudervoorlichting, de klas beweegt!, Bewegen doe je ZO!, Sport op school en Club Extra/MRT. De school kan zelf invulling geven aan hoe vaak een bepaald onderdeel wordt uitgevoerd. Informatie over de mogelijkheden is te vinden op www.jumpin.nl. Het is ook mogelijk om bijvoorbeeld alleen de interventie **Club Extra** toe te passen. Dit is een sportclub voor basisschoolleerlingen die minder handig zijn in bewegen en/of weinig drang hebben tot bewegen. Getracht wordt om bij deze kinderen plezier in het bewegen te bewerkstelligen en ze positieve bewegingservaringen te laten opdoen. Kinderen krijgen hierin veel individuele aandacht. De groep waarin wordt bewogen bestaat uit maximaal 10 kinderen. Aangesloten wordt bij de mogelijkheden van het kind, dus wat het kind al wel kan.
- **Lekker fit** is eveneens een methode om kinderen van 4-12 jaar aan het bewegen te krijgen. Dit is een beknopte lesmethode over de thema's voeding, beweging en het maken van gezonde keuzes voor alle groepen van het basisonderwijs. Per groep bestaat het jaarprogramma uit 8 lessen. Het gaat om vijf theorielessen en drie praktijkopdrachten die zijn uit te breiden met twee fittesten. Deze methode combineert het stimuleren tot bewegen met handelen op basis van een gezonde leefstijl in ruimere zin. (Voor meer informatie: www.lekkerfitopschool.nl.)
- In de provincie Zeeland wordt ook de **Zeeuwse Methode Bewegingsonderwijs** toegepast. De Zeeuwse Methode Bewegingsonderwijs (ZMB) bevat volledig uitgewerkte lessen voor vier periodes die samen het gehele schooljaar vullen. Het is een deelschoolwerkplan met daarin een methodische opbouw voor groep 1 en 2 en groep 3 tot en met 8. De methode is bruikbaar in verschillende situaties: een leerkracht die alleen werkt, een leerkracht met een sportlesassistent of Cios-stagiaire of door een Lobosser. De leerlingen worden gestimuleerd zelfstandig aan het werk te gaan. In de methode is rekening gehouden met clusters van groepen en tijden, waarbij de materialen voor meerdere lessen kunnen blijven staan. Meer informatie hierover op www.sportzeeland.nl.
- **sCOOLsport**: De provinciale pilot sCOOLsport biedt SportZeeland zes nieuwe scholen/gemeenten de mogelijkheid ondersteuning te krijgen bij de invoering van het sCOOLsportconcept. Voor deze provinciale pilot is inmiddels in voldoende scholen/gemeenten voorzien. Voor de toekomst kan in onderling overleg worden vastgesteld of en op welk moment gestart kan worden met het sCOOLsportconcept. Meer informatie is te vinden op www.scoolsport.nl.
- **Combinatiefuncties**
De gemeente Tholen kan gebruik maken van de regeling Impuls Brede Scholen Sport en Cultuur (combifunctieregeling). Op basis van het aantal jeugdigen onder de 18 jaar heeft de gemeente Tholen recht op 4,7 fte combifunctiefunctionaris in 2012. Het eerste jaar kan gestart worden met 2,3 fte (waarde van € 102.999,-) volledig gefinancierd door de betrokken ministeries. Voorts wordt door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport van elke

fte 40% gefinancierd. De gemeente dient in te zetten op realisatie van het maximale aantal fte's. Meer informatie: www.combinatiefuncties.nl.

B. Interventies voor volwassenen

- Een methode die aantoonbaar goed scoort op zowel relevantie als uitvoerbaarheid is het programma **Start 2 Run**. Hierbij kunnen volwassenen kennis maken met de diverse facetten van de loopsport. De interventie duurt 6 weken, één maal per week wordt met een professionele coach getraind. Deelnemers krijgen huiswerk om hiernaast zelf twee maal per week actief te worden. Tevens krijgen ze adviezen over trainingsschema's en gezonde voeding. De effectiviteit van dit programma blijkt groot te zijn, 60 tot 80% van de deelnemers blijft in beweging. Zie www.starttorun.nl. Van dit programma bestaat ook een versie speciaal voor allochtone vrouwen, genaamd **Be Inter ACTIVE**. Informatie: www.beinteractive.org.
- **BIG MOVE**: dit programma is gericht op volwassenen met een chronische aandoening, waaronder overgewicht, suikerziekte, hart- en vaatziekten, spanningen en moeheid. De deelnemers worden door de huisarts geselecteerd om deel te nemen aan het programma. De kernpunten zijn plezier, actie, groepsdynamiek en toenemende participatie. De effecten zijn over het algemeen groot; 84% beweegt na afloop meer. Dit programma past tevens goed in de doelstellingen van het Wmo-beleid. (Zie: www.bigmove.nu.)
- Een programma dat goed aansluit bij de gezondheidsdoelstellingen is **Communities in Beweging (CIB)**. Dit is een interventie voor inactieve mensen uit de lagere sociaaleconomische klasse. Het programma is tevens geschikt voor mensen met gezondheidsklachten die vaak worden veroorzaakt door leefgewoonten en ongezond gedrag. Aangezien deze mensen moeilijk bereikbaar zijn voor het reguliere sportaanbod kan op deze wijze gewerkt worden aan verbetering van het beweeggedrag. Om dit programma goed uit te voeren is echter veel vooronderzoek (gedurende een jaar) nodig door de gemeente. Zie voor informatie: www.communitiesinbeweging.nisb.nl.
- De **COACH methode** scoort evenals Start 2 Run erg goed op praktische relevantie en uitvoerbaarheid. Deze methode wordt ook genoemd op de website van Sport Zeeland. De COACH methode is een leefstijlprogramma bedoeld voor mensen die te weinig bewegen. Er wordt mensen geleerd hoe zij leefstijlactiviteiten in kunnen bouwen in hun eigen dagelijkse leven binnen de eigen wensen en naar de individuele mogelijkheden. Het programma bestaat uit een fittest en begeleidingsgesprekken. Naar wens kunnen er ook kennismakingslessen met sport- en beweegactiviteiten in de regio worden georganiseerd. De deelnemers inventariseren hun beweeggedrag en houden hun vorderingen bij met behulp van een stappenteller. De gegevens worden in een dagboek en/of digitaal via de COACH website bijgehouden. In Zeeland zijn werknemers van de gemeenten Middelburg, Veere, Vlissingen en Woonged Middelburg met de COACH methode bezig (geweest). In Goes en Zierikzee is de COACH methode in samenwerking met de GGD Zeeland en Allévo naast bewegingsstimulering ingezet als middel om overgewicht te bestrijden. De COACH methode is ontwikkeld door het Interfacultair Centrum voor Bewegingswetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen (RuG) en Centrum voor Beweging en Onderzoek (CBO). Sport Zeeland coördineert de COACH projecten in Zeeland. (Zie ook: www.coachmethode.nl)

C. Interventies voor ouderen

- **GALM (Gezond Actief Levenmodel)**: Een bewegingsstimuleringsmethode voor niet-actieve senioren in de leeftijdsgroep 55-65 jaar. Deze interventie wordt in de kernen Tholen, Oud-Vossemeer en Sint-Philipsland reeds toegepast. Gekeken kan worden of uitbreiding van deze interventie naar de kernen Sint-Maartensdijk, Sint-Annaland, Poortvliet, Scherpenisse en Stavenisse mogelijk is.
- Het in samenwerking met Castria opzetten van een pilot voor bewegen in de woonzorgcentra. Hiervoor kan ondersteuning vanuit Sport Zeeland plaatsvinden. Tevens kan dit ingepast worden in het local board project.

- Allévo verzorgt ook bewegingscursussen voor ouderen in diverse kernen in de gemeente Tholen, te weten: Meer Beweging voor Ouderen (MBVO).

D. Algemene opmerkingen

Al deze genoemde interventies zijn voorbeelden die kunnen passen binnen de doelstellingen/speerpunten van het gemeentelijke sportbeleid, waarbij het accent vooral ligt bij gezondheid, jeugd, sportonderwijs en ouderen.

Sport Zeeland wil zich inzetten om de deelname van Tholen mogelijk te maken aan provinciale pilots met betrekking tot ouderen. Hetzelfde geldt voor de doelgroep scholen. Nagaan hoe dit gerealiseerd kan worden is zinvol.

E. Kostenindicatie van de belangrijkste interventies

Doelgroep	Interventie	Geschatte kosten op jaarbasis
Jeugd	Zeeuwse Methode Bewegingsonderwijs	1 ^e jaar € 7.000, -, volgende jaren € 1.000, -
Jeugd	Lekker fit	1 ^e jaar € 20.000, -, volgende jaren € 8.000, -
Jeugd	sCOOLsport (0,5fte)	€ 30.000, -
Jeugd	Jump In	€ 6.000 - € 25.000 per jaar, afhankelijk van de gekozen interventies
Jeugd	Alle leerlingen actief	€ 8.000
Jeugd/volwassenen/ouderen	Combinatiefuncties	€ 60.000, - (bij 2,3 fte) vanaf 2 ^e tot 4 ^e jaar (1 ^e jaar volledig gefinancierd door Rijksoverheid)
Ouderen	GALM (Gezond Actief Levenmodel)	€ 30.000 (fitheidstest + 0,5 fte) 1 ^e jaar voor 2 kernen

Opmerkingen:

- Bij de kosten van de jeugdinterventies is uitgegaan van deelname van 22 basisscholen. De uiteindelijke kosten zijn afhankelijk van het aantal scholen dat daadwerkelijk gaat deelnemen.
- Het GALM-project duurt één jaar. De kosten zijn gebaseerd op uitvoering in twee kernen.
- De kosten van het programma BIG MOVE voor volwassenen met een chronische aandoening worden geschat op € 260, - per deelnemer.

